

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavtio Criminalis, Seu De Processibus Contra Sagas Liber

Spee, Friedrich von

Francofvrti, 1632

35. An Magistratus teneantur hoc tempore serio inquirere & punire detractores & calumniatores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11133

quæ ibi Saga declarata est, vere Saga fuit: qui obloqui ausit, offendet, & suspectus fiet.

Quid hic faciemus? quæ ex his sequelæ deduci possunt? Cogitet oro Lector.

D V B I V M XXXV.

*An teneatur Magistratus hoc tempore
vltro nemine urgente se accingere
in detractores & calumniatores?*

RESPONDEO, Tenentur Magistratus seu Principes hoc tempore si vnquam, etiam vltro nemine urgente, venenatas linguas, quibus circa Magiæ crimen, proximis quæcunque dica impingitur & suspiciones commouentur, acerrimis constitutis pœnis coercere: atque ita famam publicam tanquam aerem quendam communem à calumniandi licentia purgatissimum suis subditis præstare. Rationes istæ sunt:

RATIO I. Nimiumquam vbique detractiones & calumniæ conualescunt, ac in summo quo poterat gradu Christiana

Stiana

268 Dub. XXXV. An Magistratus ultro teneatur
stiana charitas offenditur. Audiui ho-
mines qui dicerent, ob hanc causam
malle se hoc tempore quo fama non
corrigitur & ex fama proceditur, tantif-
per inter Turcas degere, dum fidelibus
esse liceret: Quod profecto non parum
absonum mihi visum est, & compescui
ego illos, tanquam indirecte Magistra-
tibus iniuriam inferrent: nihilominus
hæc illi dicebant. Infero quod nuper
factum: Quæstor quidam Urbanus in-
fidelitatis accersitur à Senatu, & agitur
cum eo reperundarum: offensus is cum
aliter furorem suum compescere non
posset, abit domo, infamat populares
suos à multitudine Sagarum, & id tan-
dem per cuniculos agit, vt à Principe
Inquisitor eo dirigatur. Nulla hodie ex-
peditior vindicandi se via est.

RATIO II. Ultro Magistratus inqui-
rit in Sargas: ultro igitur in eos quoque,
qui pestilentissimis suis sibilis impune
hactenus in quoscunque, quibus male
nunc volunt, criminis eius suspicionem
afflant.

RATIO III. Inquirat autem Magistra-
tus

tus ex fama: per hanc etiam solam, viam sibi faciendam esse putat, non solum ad capiendum, sed & torquendum, vti ego sæpe vidi, quicquid verbis iactent, fieri non debere. Curare igitur tenetur, vt vel linguas venenatas, quæ non nisi meram pestem, fumos, & mendacia pro fama publica exhalant, de medio tollat; vel concedat non nisi mendacissimæ auræ processuum suorum molem inniti.

RATIO IV. Tenetur Magistratus à processibus suis contra Sagas remouere omnè id, quod eos periculosos reddat, iuxta ea, quæ supra disseruimus: sed ni fama publica à detractoribus vindicetur, periculosos reddet eos processus; tenetur igitur hanc vltro vindicare.

RATIO V. Ni Magistratus serio rem hanc curet, non alia iam vlla via est qua curetur. Vna esse poterat, si concionatores, & viri spirituales in venenatas linguas gladium spiritus educerent, quod est verbum DEI: Sed nunc ea tempora sunt, vt si excindi hæ pestes debeant, opus sit, vt dicat DEVS quod olim:

olim:

270 Dub. XXXV. *An Magistratus vltro teneatur*
olim: A sanctuario meo incipite, Ezech. 9.
v. 6. Præeunt sæpe detrahentibus & fu-
surrantibus viri spirituales & clerici æ-
que incaute lingue ac ceteri quos coer-
cere oportebat. Dolor est cordi meo,
cum audire cogor viros nonnullos et-
iam religiosos, diffamatæ & apud suos
& apud exteros credulitatis & garrulita-
tis, qui quiduis eblaterent sine conne-
xione & iudicio, mirifice hic ineptire:
& vt quidque vticunque euenerit, o-
mnia incantationibus adscribere. Pri-
mi omnium in clamant non esse dubium
quin hæc à Sagis proueniant; latissime
se effundere hanc luem; & quas oppri-
mere omni modo suspiciones debebāt,
ipsi fouent: tum deinde ne non aliquid
intelligere ac posse videantur, legunt
exorcismos, lustrant domos, præbent
sacra amuleta, & in his nescio an qua-
dam etiam superstitiosa, certe à com-
muni Ecclesiæ vsu aliena, vt nuper de-
prehendi. Iactant per domos, quæ Sa-
garum malignitas & contagio sit, per-
petuas hic reculas & fabellas habent
quas garriant. Quod si deinde quæ na-
tura-

turalia fuere, naturaliter pereunt, tum demum cum exorcismis & amuletis suis triumphum gerunt, ac plebi admirationem prudentibus risum cient, qui utique non parum ægre ferunt anilem illam in spiritualibus viris pruriginem detrahendi & garriendi. Quæ hic igitur correctio ab iis speranda est, qui ipsimet præ cæteris correctione habent opus? Itaque nuper audio cum concionator quidam (ut imprudentes in eo genere sunt nonnulli) curiosius deduxisset, quam occulte serperet Magiæ crimen, quamq; variæ essent ei nocendi viæ & similia; ita omnem urbem cogitationibus & fabulis impleuisse, ut nihil non hominum ac rerum suspectum esset, incredibili cum omnium perturbatione, & laceratione charitatis, & societatis humanæ.

RATIO VI. Multæ pauperculæ sunt, abiectæ, & viles animæ, quæ vel inopia sumptuum, vel fame incuria, vel simplicitate, cum calumniam passæ sunt, abstinent ab accusando, maluntq; ferre iniuriam quam litibus intricari: Iam si
puerî

pueri quoque irrideant & Sagas inclaiment, quis cum pueris iudicio contendat? excitabuntur eorum parentes quoque, & eo tandem erumpent querelæ, vt & ætati ei id ignoscendum fuisse omnes clamitent, & adhæreat tamen nonnulla macula quæ cum pueris tandem in communem famam adolescat. His igitur vt per se occurrat Magistratus par erit: faciat decreta, & acerrimis pœnis in detractores & calumniatores constitutis, eos per occultos Syndicos vestiget, & qui deprehensi fuerint, sine mora & vltiore circumductione vt constitutum erat, ad pœnas vocet.

RATIO VII. Si qui honestiores & attentiores ad famam sunt, ac proinde cum per calumniam traducti fuerint, litem detractori intenderint, ne sic quidem se fat purgabunt: nam esto obtineat quis in iudicio eam causam; iam tanto latius spargitur calumnia publice ad tribunal ventilata quam silentio inuoluta: vnde & fit, vt si quid deinde qualecunque incidat, quod aliquatenus in sinistram partem trahi possit, id mox

qui-

quiuis eo detorqueat, vt licet iudicio absolutum nihilominus non omnino de nihilo fuisse traductum apud se tacite iudicet: hæret semper aliquid, nec ita eradi è memoria vulgi audita semel calumnia potest, quin ad omnem leuissimam occasionem temeraria suspicio prorumpat, & inter diffamatos hos quoque accenseant nequam homines, quorum opera Inquisitores nonnulli ad diffamatos inquirendos vtuntur: nam quod diffamati aliquando per calumniam fuerint, memoria adhuc vulgus seruat, quod absoluti autem, facilius obliuiscitur, aut fauori & corruptioni Iudicum attribuit. Exempla huiusmodi quotidiana sunt. Imo præterea qui interim capiuntur & torquentur, eosdem vti diffamatos facilius accusant cum accusare aliquos coguntur. Itaque miserima tempora sunt: nam vel taces ad impactam tibi calumniam, & hoc ipso reus esse incipis quia tacueris, nec ausus contradicere sis: vel non taces, sed litem moues; & hoc latius omnium iudiciis & obseruationi te exponis.

T

Ne-

Necesse est igitur quod initio dicebam
 ut vltro per se Magistratus constitutus
 pœnalibus decretis calumniis his & dif-
 famationibus suorum ciuium ante-
 quam fiant occurrat : ne si ea licentia
 quæ adhuc hætenus fuit continetur,
 impossibile deinceps vlli sit innocen-
 tiam suam protegere.

D V B I V M X X X V I .

*An tunc saltē sola fama legitime probata
 sufficiat ad torturam, cum crimina sunt
 Excepta & difficilis proba-
 tionis?*

ITa sentiunt multi Iurisperiti & Iudi-
 ces: nam Iulius Clarus cum negasset
 ex sententia communi, solam famam
 sufficiens esse indicium ad torturam,
 subiungit tãdem exceptionem in hunc
 modum: *posset etiam esse delictum, inquit,
 adeo difficilis probationis, ut sola fama suffi-
 ceret, ut quandoque etiam vidi seruari.*
 Sic ille, & sequitur Clarus Farinacius
 quæst. 47. num. ii. ac Menochius de præ-
 sumpt. lib. i. q. 89. n. 34. Binsfeldius quoque